

Det hände 1924

Januari

- 1 januari – Ernst Rolfs revy "Lyckolandet" har premiär på [Oscarsteatern](#), och är en helt ny teaterform för Sverige där kabaré blandas med amerikansk show ^[1].
- 4 januari – Storstrejk utbryter i Stockholm.
- 5 januari – [Nya tennishallen](#) vid [Östermalms](#) idrottsplats i [Stockholm](#) invigs.
- 7 januari – *[Kvinnornas idrottsriksdag](#)* samlas för första gången, varvid *[Svenska kvinnors centralförbund för fysisk kultur](#)* bildas.
- 8 januari – Renhållningsarbetarna i [Sundsvall](#) går ut i strejk.
- 9 januari – Det svenska *[Frisinnade folkpartiet](#)* bildas, knutet till *[Frisinnade landsföreningen](#)*.
- 10 januari – Arbetslösa från Stockholm anländer till Sundsvall för att ersätta de strejkande renhållningsarbetarna och mottas med demonstrationer.
- 12 januari – Automatisk telefontrafik införs för vissa abonnenter i Stockholm.
- 15 januari – De strejkande renhållningsarbetarna i Sundsvall demonstrerar mot inkallade strejkbrytare.
- 16 januari – En polisstyrka på 20 man sänds från Stockholm till Sundsvall med anledning av strejken.
- 17 januari
 - [Svenska kommunalarbetsförbundet](#) förklarar att de till Sundsvall kallade poliserna måste återsändas.
 - [Mul- och klövsjuka](#) konstateras i [Skåne](#).
- 22 januari – [Labour](#) tar för första gången regeringsmakten i Storbritannien ^[2] med [James Ramsey McDonald](#) som premiärminister.
- 25 januari – I [Chamonix](#), [Frankrike](#) invigs en internationell vintersportvecka ^[3].
- 26 januari
 - Den sovjetiska staden [Petrograd](#) byter namn till [Leningrad](#) till [Lenins](#) ära ^[3].
 - [Arthur Gibbs](#) inspelning av [The Charleston](#) ligger överst på USA-listan och den nya modedansen är ett faktum.
- 27 januari – Josef Stalin håller minnetalet när [Lenins](#) balsamerade stoft placeras i mausoleum vid [Röda torget](#) i Moskva, och det är tänkt att trojkan [Josef Stalin](#), [Lev Kamenjev](#) och [Grigorij Zinovjev](#) ^[3].

Februari[redigera | redigera wikitext]

- 1 februari
 - Den svenska regeringens försvarsförslag framläggs med 195 dagars utbildning för infanteriet, [Karlsborgs](#)nedläggande och förbandsnedläggningar.
 - [Storbritannien](#) erkänner [Sovjetunionen](#).

- **3 februari** – Förslaget att hänskjuta renhållningsstrejken i Sundsvall till skiljedom avvisas av arbetarna.
- **8 februari** – **Gaskammare** används för första gången vid avrättning i USA, "den humanaste metoden att döda en människa" enligt konstruktionen.^[4]
- **12 februari**
 - **Tutankhamuns** grav öppnas.
 - **George Gershwins** orkesterstycke "**Rhapsody in Blue**" uruppförs i New York och får entusiastiskt mottagande ^[3].
- **14 februari**
 - Förlikningsmannens medlingsförsök i Sundsvallskonflikten strandar.
 - Det amerikanska kontorsmaskinföretaget **IBM** bildas.
- **15 februari** – Den första nordiska naturskyddskonferensen, som pågått några dagar i Stockholm, avslutas.
- **18 februari** – **Victor Sjöströms** första Hollywoodfilm, *Inför högre rätt*, har biopremiär ^[1].
- **22 februari–24 maj** – **Storkonflikt** på **norska** arbetsmarknaden ^[2].
- **26 februari** – Motionerna i den svenska försvarsfrågan inlämnas.
- **27 februari** – Vid **världsmästerskapen i konståkning** i **Manchester** vinner **Gillis Grafström**, Sverige guld ^[3].
- **28 februari–31 mars** – Amerikanska trupper landstiger i **Honduras** för att skydda amerikanska medborgare och intressen i samband med **valoroligheter** ^[5].

Mars[redigera | redigera wikitext]

- **1 mars** – Filmen **Gösta Berlings saga** har biopremiär på **Röda Kvarn**^[6], regisserad av **Mauritz Stiller**.
- **10 mars** – Man lyckas häva mul- och klövsjukan i Skåne.
- **13 mars** – De sista till Sundsvall kommenderade poliserna återvänder till Stockholm.
- **15 mars** – **Sverige** erkänner **Sovjetunionen** och ett **handelsavtal mellan staterna undertecknas** ^[1].
- **18 mars** – Vaxkabinettet **Svenska Panoptikon** i Stockholm säljs på auktion ^[7].

April[redigera | redigera wikitext]

- **1 april**
 - **Adolf Hitler** döms till fem års fängelse och 500 guldmark i böter i **högförräderiprocesen** efter **ölkällarkuppen** 1923 ^[3].
 - För att stabilisera penningvärdet och undvika att kronan som fri valuta utsätts för **spekulation** blir Sverige första land i Europa att återinföra **guldmynntfoten** ^[3], som avskaffades i början av **första världskriget**. En krona är värd 1/2480 kg guld ^[8].
 - Internationell statistik visar att Stockholm är världens telefontätaste stad, med 25 telefoner per 100 invånare ^[8].

- **2 april** – Inbrottstjuvar spränger kassaskåpet på poststationen i **Arvidsjaur** och tar 26.000 kronor i kontanter. Inga spår efter förövarna.
- **5 april** – Sympatiststrejk för **renhållningsarbetarna** utbryter på **Sundsvalls** byggnadskontor.
- **6 april** – **Fascisterna** får nästan två tredjedelar av rösterna vid **parlamentsvalet i Italien** ^[9].
- **8 april** – **AB Stockholms Macaronifabrik** i **Sundbybergs köping**, Sveriges största, brinner ner. Värdet uppskattas till 200.000 kronor.
- **11 april** – **Rundradion** kräver indirekt sitt första dödsoffer i Sverige: En yngling kommer i kontakt med en elledning under arbete med en radioantenn.
- **14 april**
 - Uppgörelse träffas i de svenska byggnadsfacken. **Murares** och träarbetares timlöner höjs med 18 à 20 procent.
 - **Stockholms** första och enda **bensinspårvagn** börjar trafikera sträckan **Karlaplan–Frihamnen**.
- **18 april** – Den svårtillgängliga **Peipaktetoppen** i **Sarekmassivet** bestigs för första gången.
- **20 april** – Vattendragen i södra och mellersta Sverige stiger kraftigt och orsakar svåra **översvämningar**.
- **24 april** – Samfundet **Sverige-Finland** bildas i Stockholm.
- **28 april** – Med tveksamhet antar betodlarna i Skåne ett av **Socketbolaget** angivet bud i betprisfrågan.
- **30 april** – Sveriges riksdag antar en svensk radiolag, som ger staten rätt att besluta vem som får göra radioutsändningar och hur dessa skall finansieras^[8]. Lagen kallas "lag om elektriska anläggningar för trådlös telegrafering och telefoni" ^[1]. Härvid bildas **AB Radiotjänst** (sedermera **Sveriges Radio**), som får monopol på rundradiosändningar. **TT** får monopol på nyhetsförmedling i radio. Svenska staten utfärdar regler för sändningarnas innehåll i sändningarna, men ansvarar inte för programverksamheten. Staten tar också hand om sändaranläggningar och distributionen till lyssnarna. Verksamheten finansieras av mottagarlicenser.

Maj[redigera | redigera wikitext]

- **1 maj** – Den första stämningen efter **Stims** tillkomst angående rätten till ett musikaliskt verk inges. Kärande är **Jean Sibelius** och svarande är **Svensk Filmindustri**.
- **2 maj** – **Stensele** kyrkby härjas av eldsvåda varvid 25 familjer blir hemlösa.
- **3 maj** – **Carl Milles** med "**Folkungafontänen**" erhåller första pris i en tävling om förslag till **Folkungabrunn** i **Linköping** ^[1].
- **5 maj** – Det svenska försvarsutskottet beslutar enhälligt att föreslå upprättandet av ett självständigt flygvapen om fyra kårer.
- **11 maj** – **Erik Rafael-Rådbergs Jenny Lind**-staty avtäcks på **Framnäsudden** vid **Djurgårdsbrunnsviken**.
- **13 maj** – En **järnvägsolycka** inträffar vid **Näsvikens** station vid **Hudiksvall** då ett godståg spårar ur. Loket välter och 22 vagnar ramponeras, men inga människor blir skadade.

- **14 maj** – Sveriges riksdag godkänner bensinskatt på 5 öre per liter ^[1].
- **17 maj**
 - Sveriges riksdag säger ja till att införa ett system med **postgirokonton** i Sverige från **1925**, för att förenkla betalningarna för företag och allmänheten^[3].
 - **Mälaren** börjar **översvämma Mälartorget, Munkbrokajen** och Stadshusets trädgård i Stockholm.
- **23 maj**
 - Sovjets förste minister i Stockholm, Ossinskij, överlämnar sina kreditivbrev till konungen.
 - Den svenska riksdagens försvarsdebatt börjar.
- **24 maj** – Regeringen Tryggers försvarsopposition förkastas av Sveriges riksdag.
- **30 maj** – Ett nordiskt studentsångarmöte i Stockholm samlar 300 deltagare.

Juni[redigera | redigera wikitext]

- **1 juni** – Malmö nya personbangård, den dittills största i **Norden**, tas i bruk.
- **2 juni**
 - Flygbolaget **ABA** öppnar mellan **Lindarängen, Stockholm** och **Helsingfors** sin första reguljära flyglinje ^[3].
 - Andra nordiska författarmötet öppnas i Stockholm.
- **6 juni** – Nöjesfältet, mitt emot **Gröna Lund** i Stockholm, invigs.
- **7 juni** – Vattenståndet i **Mälaren** når sin maxhöjd, 554 cm.
- **8 juni** – **Abessiniens** regent, prins **Ras Tafari (Haile Selassie)**, anländer till Stockholm och mottas av representanter för kungahuset och regeringen med flera.
- **10 juni** – Italienska socialistpartiet **Giacomo Matteotti** tvingas in i en bil på väg till den **italienska nationalförsamlingen** och **mördas** av fascister ^[3].
- **12 juni** – Slutresultatet för en svensk insamling för det **1923 jordbävningsdrabbade Japan** blir 177 050 **SEK**.
- **15 juni** – En utredning om en rationellare svensk skatteuppbörd tillsätts.
- **16 juni** – Arbetskonferensen i **Genève** väljer **Hjalmar Branting** till ordförande.
- **17 juni** – Marinflygaren kapten A Flory fullbordar en flygfärd mellan **Southampton** och Stockholm.
- **21 juni** – Filmstjärnorna **Mary Pickford** och **Douglas Fairbanks** besöker Stockholm ^[4].
- **22 juni** – Den nederländska kungafamiljen kommer på officiellt statsbesök till Sverige.
- **25 juni** – USA inför en **ny immigrationslag** som förbjuder all invandring från **Japan** och kraftigt begränsar migrationen till **Syd- och Östeuropa** ^[3].

Juli[redigera | redigera wikitext]

- **1 juli**
 - En reguljär flyglinje öppnas mellan **Malmö** och **Hamburg**. Under året öppnas även flyglinjerna **Malmö–Köpenhamn** och **Stockholm–Helsingfors** ^[1].

- Regulerad luftposttrafik öppnas på linjen [Malmö–Hamburg–Amsterdam–Rotterdam](#).
- **4 juli** – Åttonde världspostkongressen öppnas av kung [Gustaf V](#) i rikssalen på [Stockholms slott](#).
- **5 juli**
 - I [Säter](#) inleder det svenska kungaparet en fyra dagars bilresa genom [Dalarna](#).
 - Vid ett [militäruppror](#) i [Brasilien](#) tar militären kontroll över [São Paulo](#) och behåller den månaden ut.
- **5–27 juli** – Under de [8:e moderna olympiska sommarspelen](#) i [Paris](#) dominerar [Paavo Nurmi](#), [Finland](#) [långdistanslöpningen](#) med fem [guldmedaljer](#) – ^[3]. Bland andra är Sverige framgångsrika med guld i [brottning](#), [modern femkamp](#) och [dressyr](#) ^[1].
- **6 juli** – Regelbunden flygtrafik mellan [Malmö](#) och [Köpenhamn](#) börjar.
- **21 juli** – Tre [visenter](#) från [Skansen](#) släpps ut i en stor park i [Västmanland](#). Senare överförs ytterligare två djur till parken.
- **22 juli** – Fyra barn dödas vid lek med en gammal granatkartesch på [Björkborns](#) gamla skjutbana vid [Bofors](#).

Augusti[redigera | redigera wikitext]

- **2 augusti** – [Östarpsgården](#) i [Skåne](#) invigs som del av [Kulturhistoriska museet](#) i [Lund](#).
- **3 augusti** – I [Sverige](#) startar den första [Allsvenska serien](#) i [fotboll](#). Serien ersätter det tidigare [cupspelet om svenska mästerskapet](#) ^[3], och innehåller tolv lag.
- **5 augusti** – I vattnet mellan [Fåfången](#) och [Hammarbyleden](#) i [Stockholm](#) påträffas liket av en ung kvinna i en tillknuten säck. En utländsk styrman erkänner mordet.
- **10 augusti** – [Östra Ryds](#) gamla kyrka (från 1400-talet) i [Uppland](#) återinvigs av ärkebiskopen.
- **11 augusti** – Prinsparet av [Siam](#) anländer på statsbesök till [Stockholm](#).
- **12 augusti**
 - I [Älvdalen](#) grundar veterinären [Birger Furugård](#) Sveriges första nationalsocialistiska parti, [Svenska nationalsocialistiska frihetsförbundet](#) ^[8].
 - En roddbåt med fem flickor och en pojke kantrar vid [Ölands Smedby](#) varvid flickorna omkommer.
- **16 augusti** – En handelstraktat mellan [Sverige](#) och [Lettland](#) undertecknas, grundad på principen om mest gynnad nation.
- **18 augusti** – Nattflygning mellan [Stockholm](#) och [Berlin](#) börjar.
- **20 augusti**
 - Styrelsemajoriteten i *Folkets Dagblad Politiken* med [Karl Kilbom](#) i spetsen övertar genom en nattlig kupp tidningens redaktionella ledning.
 - [Sveriges kommunistiska parti](#) med cirka 9 000 medlemmar splittras, då en minoritet led av [Zeth Höglund](#) lämnar partiet och bildar [ett eget kommunistiskt parti](#) ^[3].
- **22 augusti** – Världsscoutledaren [Baden-Powell](#) anländer till [Stockholm](#).
- **25 augusti** – [Stockholmsläroverkens](#) "intagningscentral" träder i verksamhet. Det finns 167 sökande men bara 65 platser.

- **28 augusti** – Ett smuggelfartyg med 30.000 liter sprit ombord förstörs genom brand utanför **Kapelluddens** fyr på **Öland**.
- **31 augusti**
 - **Kokainet** kräver sitt första dödsoffer i Stockholm, en 33-årig arbetare.
 - **Paavo Nurmi** sätter nytt världsrekord på 10.000 meter.

September[redigera | redigera wikitext]

- **September**
 - **USA** skickar marinsoldater till **Kina** för att skydda amerikaner och andra utlänningar i **Shanghai** under oroligheter ^[6].
 - De **amerikanska** soldater som i **maj 1916** landsteg i **Dominikanska republiken** vänder hemåt igen ^[6].
- **1 september** – Det första svenska **sexdagarsloppet** på cykel vinnas av **Erik "Orsa" Bohlin** från Uppsala ^[6]. 19 deltagare startar ^[1].
- **2 september** – Nordiska prästmötet i Lund öppnas med 645 deltagare.
- **4 september** – Lokal strejk på grund av lönetvist inom pälsvaruindustrin i **Malmö** besvaras med blockad, som berör nästan hela Sverige.
- **6 september** – En av ingenjörstrupper byggd hängbro över **Dalälven** vid **Överboda** invigs. Den är en av de längsta hängbroarna i Sverige.
- **10 september** – Sveriges första **Lottakår** bildas under namnet *Stockholms landstormskvinnoförening*.
- **11 september** – Två **spårvagnar** kolliderar vid **Brunnsbacken** nära **Slussen** i Stockholm. En arbetare dödas och fem skadas.
- **14 september** – Det trettonde svenska allmänna kyrkliga mötet inleds och avslutas den **17 september**.
- **17 september** – Vid **andrakammarvalet** i Sverige blir socialdemokraterna största parti med 104 mandat.
- **18 september** – Den svenska bostadskooperationen **HSB**:s riksförbund (*Hyresgästernas sparkasse- och byggnadsförening*) bildas.
- **20 september** – Stockholms organiserade **tidningskolportörer** beslutar att upphöra med försäljningen av de allt talrikare "smutstidningarna".
- **23 september** – **Lidingöbro värdshus** vid **Kaknäs** på **Djurgården** i Stockholm brinner ner.
- **28 september** – Sveriges dittills två sista obestigna bergstoppar, **Sareks** nordtopp och **Suchtkammen**, meddelas vara uppnådda.
- **29 september** – **Dalälvens regleringsförening** beslutar att omedelbart genomföra en reglering av **Siljan**.

Oktober[redigera | redigera wikitext]

- **2 oktober** – **Genèveprotokollet**, bland annat med förbud mot anfallskrig, antas av **Nationernas Förbund**.

- **3 oktober** – Den svenska regeringen ger **AB Radiotjänst** ensamrätt på rundradiosändningar, som skall finansieras med licenser ^[8].
- **6 oktober** – Den skandinaviska myntunionen upplöses formellt, varvid danska och norska skiljemynt upphör att vara lagligt betalningsmedel i Sverige.
- **10 oktober** – **Bryggeriarbetarstrejk** utbryter i Stockholm.
- **12 oktober** – Kassan på **Komediteatern** i Stockholm rånas under revolverhot på 800 kronor. Rånaren undkommer.
- **13 oktober** – En uppgörelse träffas i pälsvaruindustristrejken i **Malmö**.
- **14 oktober** – Den **konservativa svenska regeringen** avgår på försvarsfrågan, och **Hjalmar Branting** kan bilda en **tredje ministär** ^[8].
- **16 oktober** – En **paratyfusedepidemi** med över 60 fall utbryter i Stockholm. Epidemin kommer från några tårtor levererade av ett **konditori** på **Kungsholmen**.
- **18 oktober** – **Hjalmar Branting** som presenterar sin **tredje socialdemokratiska regering**, med nedskärning av **svenska försvaret** överst på dagordningen^[1], och **Östen Undén** blir utrikesminister. **Ernst Trygger** avgår som svensk statsminister
- **24 oktober** – **Svenska lantarbetareförbundet** proklamerar strejk. Cirka 2.500 man berörs.
- **28 oktober** – En trafikräkning genomförs vid **Slussen** i Stockholm. Nära 25.000 åkdon passerar under dagen, varav ungefär hälften är bilar.
- **29 oktober** – Storbritanniens labourregering avgår ^[2].

November[redigera | redigera wikitext]

Presidentval i USA.

- **4 november** – Republikanen **Calvin Coolidge** besegrar Demokraten **John W. Davis** och progressiva **Robert M. La Follette, Sr.** vid presidentvalet i USA.
- **7 november** – **Växjö Schackklubb** bildades vid ett möte på Roséns kafé i Växjö.
- **8 november**
 - **Mul- och klövsjukan** utbryter åter i Skåne (smittan överförd från **Danmark**).
 - **Järnvägen Sveg–Hede** i **Härjedalen** invigs.
- **14 november** – Bryggeriarbetarna i Stockholm går med på medlingsförslagets villkor och avblåser strejken.
- **17 november** – **Södertälje kanal** står färdig efter ombyggnaden.
- **18 november** – Vid ett dynamitbrott i **Hällefors bruks** kontor tillgrips 26.000 kronor. **Tjuvarna** undkommer.

- **22 november** – Bibliotekarie R Höckert blir svårt misshandlad av ligister på **Söder** i Stockholm då han tagit ett par ofredade damer i försvar. Detta framkallar en livlig pressdiskussion om säkerheten på Stockholms gator, varunder behovet av effektivare polisbevakning med styrka framhålls.
- **28 november** – Thomas Manns roman *Bergtagen* publiceras.

December[redigera | redigera wikitext]

- **1 december**
 - Den stora radiostationen i Grimeton i Halland öppnas för kommersiell trafik.
 - Ett kommunistuppror i Estland slås ned.
- **3 december**
 - Skämttidningarna *Strix* och *Söndagsnisse* sammanslås till en tidning, *Söndagsnisse-Strix*.
 - Svenska delegater beger sig till Rom, för att delta i NF:s möte angående Italiens besättande av den grekiska ön Korfu. Man medför en krans att nedläggas på den mördade italienske politikern Matteottis grav, vilket ogillas av Mussolini, då Matteotti var socialist.
- **4 december** – Ångaren *Siri* av Göteborg förstörs på Skagerack totalt av eld. Besättningen räddas av en tysk ångare.
- **5 december** – Storbritannien går till parlamentsval. Conservative Party vinner en klar majoritet, medan Labour går tillbaka något och Liberal Party går ner från 158 till 40 mandat. Den konservative partiledaren Stanley Baldwin bildar ny regering.
- **7 december** – Ett tyskt smuggelfartyg anlöper Sundsvall på grund av maskinskada. Lasten på nära 100 000 liter sprit beslagtas.
- **8 december** – Utanför Skagen påseglas nattetid barken *Tana* av Råå med en besättning av 14 man, varav sju omkommer då fartyget sjunker.
- **8–13 december** – NF:s möte i Rom hålls, men den svenske utrikesministern Östen Undén kan ej närvara, då han ligger sjuk på sitt hotell i staden.
- **9 december** – *Wargöns AB*:s stora brädgård i Hällefors spolieras av eld. 6.000 standards virke förstörs. Branden är den största i mannaminne i Bergslagen.
- **14 december** – Eldsvåda härjar *Ecks verkstäder* i Partille. Skadorna uppskattas till 3 miljoner kronor.
- **15 december** – Järnvägen Hällnäs–Lycksele, den första etappen på tvärbanan som skall sammanbinda inlandsbanan med norra stambanan, invigs.
- **17 december** – 25-årige Bertil Ohlin blir professor i statskunskap i Köpenhamn ^[4].
- **20 december** – Adolf Hitler frigges från Landsbergfängelset efter att ha avtjänat knappt ett år av sitt femåriga fängelsestraff. Med sig ut har han manuskriptet till boken "Min kamp" ^[3].
- **23 december** – Jultrafiken vid Stockholms central sätter rekord vad beträffar antalet tåg.
- **24 december**

- Åtta personer dödas då **ett passagerarflygplan** på väg från **London** till **Paris** störtar och orsakar den dittills största flygolyckan.^[4]
- **Albanien** utropas till republik.
- **30 december**
 - *Eriksbergs Mekaniska Verkstads* nya flytdocka i **Göteborg** invigs. Dockan är den största i **Skandinavien** med en lyftkraft på 18 000 ton.
 - Den amerikanske astronomen **Edwin Hubble** anger att det existerar flera galaxer.
- **31 december** – Vid ett starkt åskväder i **Boråstraktaten** slår blixten ned i **Haby kraftstation**.

Okänt datum[redigera | redigera wikitext]

- Föreningen *Stockholms landsstormskvinnor* bildas.
- Arbetet med den första **Volvo** påbörjas.
- Nordens största **sluss** invigs i **Södertälje**.
- Häftig debatt i **Sveriges riksdag** när **AK** diskuterar förslag om att göra **Sverige till republik** ^[8].
- Svenskt rekord i bilkörning på slutna bana noteras, med 96 kilometer i timmen som genomsnittsfart ^[8].
- **Övergångsställen** målas med gula streck på Stockholms gator ^[8].
- Mul- och kluvsjuka i Sverige drabbar på ett år 260 000 kreatur som måste slaktas ^[8].
- Beslagtagna smuggelsprit från främst Baltikum till Sverige blir under ett år 180 757 liter ^[8].
- **KF** inleder egen tillverkning då man tar över kvarnen *Tre Kronor* ^[9].
- **Herointillverkning** förbjuds i **USA** ^[10].
- En **stor konferens** hålls för att reglera **cannabis**. Framför allt har **Egypten** stora problem ^[10].